

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

॥ *śrīmadbhāgavatamāhātmyam* ॥

This document has been prepared by
Sunder Kidāmbi
with the blessings of
śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan
His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

viṣayasūcī

1	<i>prathamō'dhyāyaḥ</i>	2
2	<i>dvitīyō'dhyāyaḥ</i>	11
3	<i>ṭṛtīyō'dhyāyaḥ</i>	20
4	<i>caturthō'dhyāyaḥ</i>	29
5	<i>pañcamō'dhyāyaḥ</i>	38
6	<i>ṣaṣṭhō'dhyāyaḥ</i>	48

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
ōṃ namō bhagavatē vāsudēvāya
śrīmadbhāgavatamāhātmyam
॥ prathamō'dhyāyaḥ ॥

saccidānandarūpāya viśvōtpattyādhētavē |
tāpatrayavināśāya śrīkṛṣṇāya vayaṃ numāḥ || 1.1 ||

yaṃ pravrajantamanupētamaṇḍakṛtyaṃ
dvaipāyanō virahakātara ājuhāva |
putrēti tanmayatayā taravō'bhinēduḥ
taṃ sarvabhūtaḥṛdayaṃ munimānatō'smi || 1.2 ||

naimiṣē sūtamāsīnamabhivādya mahāmatim |
kathāmr̥tarasāsvādakuśalaḥ śaunakō'bravīt || 1.3 ||

śaunaka uvāca
ajñānadhvāntavidhvaṃsakōṭisūryasamaṇḍika |
sūtākhyāhi kathāsāraṃ mama karṇarasāyanam || 1.4 ||

bhaktijñānavirāgāptō vivēkō vardhatē mahān |
māyāmōhanirāsaśca vaiṣṇavaiḥ kriyatē katham || 1.5 ||

iha ghōrē kalau prāyō jīvaścāsuratāṃ gataḥ |
klēśākrāntasya tasyaiva śōdhanē kiṃ parāyaṇam || 1.6 ||

śrēyasāṃ yadbhavēcchrēyaḥ pāvanānāṃ ca pāvanam |
kṛṣṇaprāptikaram śaśvatsādhanam tadvadādhunā || 1.7 ||

cintāmaṇirlōkasukham suradruḥ svargasampadam |
prayacchati guruḥ prītō vaikuṅṭham yōgidurlabham || 1.8 ||

sūta uvāca

prītiḥ śaunaka cittē tē hyatō vacmi vicārya ca |
sarvasiddhāntaniṣpannam saṃsārabhayanāśanam || 1.9 ||

bhaktyōghavardhanam yacca kṛṣṇasantōśahētukam |
tadahaṃ tē'bhidhāsyāmi sāvadhānatayā śṛṇu || 1.10 ||

kālvayālamukhagrāsatrāsanirṇāśahētavē |
śrīmadbhāgavatam śāstram kalau kīrēṇa bhāṣitam || 1.11 ||

ētaśmādaparam kiñcinmanaḥśuddhyai na vidyatē |
janmāntarē bhavētpuṇyam tadā bhāgavatam labhēt || 1.12 ||

parīkṣitē kathāṃ vaktuṃ sabhāyāṃ saṃsthitē śukē |
sudhākumbham gṛhītvaiva dēvāstatra samāgaman || 1.13 ||

śukaṃ natvāvan sarvē svakāryakuśalāḥ surāḥ |
kathāśudhāṃ prayacchasma gṛhītvaiva sudhāmimām || 1.14 ||

ēvaṃ vinimayē jātē sudhā rājñā prapīyatām |
prapāsyāmō vayaṃ sarvē śrīmadbhāgavatāmṛtam || 1.15 ||

kva sudhā kva kathā lōkē kva kācaḥ kva maṇirmahān |
brahmarātō vicāryaivam tadā dēvāñjahāsa ha || 1.16 ||

abhaktāṃstāṃśca vijñāya na dadau sa kathāmṛtam |
śrīmadbhāgavatī vārtā surāṇāmapī durlabhā || 1.17 ||

rājñō mōkṣaṃ tathā vīkṣya purā dhātāpi vismitaḥ |
satyalōkē tulāṃ baddhvātōlayatsādhanānyajaḥ || 1.18 ||

laghūnyanyāni jātāni gauravēṇa idaṃ mahat |
tadā ṛṣigaṇāḥ sarvē vismayaṃ paramaṃ yayuḥ || 1.19 ||

mēnirē bhagavadrūpaṃ śāstraṃ bhāgavataṃ kalau |
paṭhanācchravaṇātsadyō vaikuṅṭhaphaladāyakam || 1.20 ||

saptāhēna śrutaṃ caitatsarvathā muktidāyakam |
sanakādyaiḥ purā prōktaṃ nāradāya dayāparaiḥ || 1.21 ||

yadyapi brahmasambandhācchrutamētatsurarṣiṇā |
saptāhaśravaṇavidhiḥ kumāraistasya bhāṣitaḥ || 1.22 ||

śaunaka uvāca

lōkavigrahamuktasya nāradasyāsthirasya ca |
vidhiśravē kutaḥ prītiḥ saṃyōgaḥ kutra taiḥ saha || 1.23 ||

sūta uvāca

atra tē kīrtayiṣyāmi bhaktiyuktaṃ kathānakam |
śukēna mama yatprōktaṃ rahaḥ śiṣyaṃ vicārya ca || 1.24 ||

ēkadā hi viśālāyāṃ catvāra ṛṣayō'malāḥ |
satsaṅgārthaṃ samāyātā dadṛśustatra nāradam || 1.25 ||

kumārā ūcuḥ

kathaṃ brahmandīnamukhaḥ kutaścintāturō bhavān |
tvaritaṃ gamyatē kutra kutaścāgamaṇaṃ tava || 1.26 ||

idānīm śūnyacittō'si gatavittō yathā janaḥ |
tavēdaṃ muktasaṅgasya nōcitaṃ vada kāraṇam || 1.27 ||

nārada uvāca

ahaṃ tu pṛthivīm yātō jñātvā sarvōttamāmiti |
puṣkaraṃ ca prayāgaṃ ca kāśīm gōdāvarīm tathā || 1.28 ||

harikṣētraṃ kurukṣētraṃ śrīraṅgaṃ sētubandhanam |
ēvamādiṣu tīrthēsu bhramamāṇa itastataḥ || 1.29 ||

nāpaśyaṃ kutraciccharma manaḥsantōṣakāraḥ |
kalinādharmamitrēṇa dharēyaṃ bādhitādhunā || 1.30 ||

satyaṃ nāsti tapaḥ śaucaṃ dayā dānaṃ na vidyatē |
udarambhariṇō jīvā varākāḥ kūṭabhāṣiṇaḥ || 1.31 ||

mandāḥ sumandamatayō mandabhāgyā hyupadrutāḥ |
pākhaṇḍaniratāḥ santō viraktāḥ saparigrahāḥ || 1.32 ||

taruṇīprabhutā gēhē śyālakō buddhidāyakaḥ |
kanyāvīkrayiṇō lōbhāddampatīnāṃ ca kalkanam || 1.33 ||

āśramā yavanai ruddhāstīrthāni saritastathā |
dēvatāyatanānyatra duṣṭairnaṣṭāni bhūriśaḥ || 1.34 ||

na yōgī naiva siddhō vā na jñānī satkriyō naraḥ |
kalidāvānalēnādyā sādhanam bhasmatāṃ gatam || 1.35 ||

atṭasūlā janapadāḥ śivaśūlā dvijātayaḥ |
kāmīnyaḥ kēśasūlīnyaḥ sambhavanti kalāviha || 1.36 ||

ēvaṃ paśyan kalērdōṣān paryaṭannavanīmaham |
yāmunaṃ taṭamāpannō yatra līlā harērabhūt || 1.37 ||

tatrāścaryaṃ mayā dr̥ṣṭaṃ śrūyatāṃ tanmunīśvarāḥ |
ēkā tu taruṇī tatra niṣaṇṇā khinnamānasā || 1.38 ||

vṛddhau dvau patitau pārśvē niḥśvasantāvacētanau |
śuśrūṣantī prabōdhantī rudatī ca tayōḥ puraḥ || 1.39 ||

daśa dikṣu nirīkṣantī rakṣitāraṃ nijam vapuḥ |
vijyamānā śatastrībhīrbōdhyamānā muhurmuḥ || 1.40 ||

dr̥ṣṭvā dūrādgataḥ sō'ham kautukēna tadantikam |
mām dr̥ṣṭvā cōtthitā bālā vihvalā cābravīdvacaḥ || 1.41 ||

bālōvāca

bhō bhōḥ sādho kṣaṇaṃ tiṣṭha maccintāmapī nāśaya |
darśanaṃ tava lōkasya sarvathāghaharaṃ param || 1.42 ||

bahudhā tava vākyēna duḥkhasāntirbhaviṣyati |
yadā bhāgyaṃ bhavēdbhūri bhavatō darśanaṃ tadā || 1.43 ||

nārada uvāca

kāsi tvam kāvīmau cēmā nāryaḥ kāḥ padmalōcanāḥ |
vada dēvi savistāraṃ svasya duḥkhasya kāraṇam || 1.44 ||

bālōvāca

*ahaṃ bhaktiriti khyātā imau mē tanayau matau |
jñānavairāgyanāmānau kālayōgēna jarjarau || 1.45 ||*

*gaṅgādyāḥ saritaścēmā matsēvārthaṃ samāgatāḥ |
tathāpi na ca mē śrēyaḥ sēvitāyāḥ surairapi || 1.46 ||*

*idānīm śṛṇu madvārtāṃ sacittastvaṃ tapōdhana |
vārtā mē vitatāpyasti tāṃ śrutvā sukhamāvaha || 1.47 ||*

*utpannā dravidē sāhaṃ vṛddhiṃ karṇāṭakē gatā |
kvacitkvacinmahārāṣṭrē gurjarē jīrṇatāṃ gatā || 1.48 ||*

*tatra ghōrakalēryōgātpākhaṇḍaiḥ khaṇḍitāṅgakā |
durbalāhaṃ ciraṃ yātā putrābhyāṃ saha mandatām || 1.49 ||*

*vṛndāvanaṃ punaḥ prāpya navīnēva surūpiṇī |
jātāhaṃ yuvatī samyakprēṣṭharūpā tu sāmpratam || 1.50 ||*

*imau tu śayitāvatra sutau mē kliśyataḥ śramāt |
idaṃ sthānaṃ parityajya vidēśaṃ gamyatē mayā || 1.51 ||*

*jarāṭhatvaṃ samāyātau tēna duḥkhēna duḥkhitā |
sāhaṃ tu taruṇī kasmātsutau vṛddhāvimau kutaḥ || 1.52 ||*

*trayāṇāṃ saha cāritvādvaiparītyaṃ kutaḥ sthitam |
ghaṭatē jarāṭhā mātā taruṇau tanayāviti || 1.53 ||*

*ataḥ śōcāmi cātmānaṃ viśmayāviṣṭamānasā |
vada yōganidhē dhīman kāraṇaṃ cātra kiṃ bhavēt || 1.54 ||*

nārada uvāca

jñānēnātmani paśyāmi sarvamētattavānaghē |
na viśādastvayā kāryō hariḥ śaṃ tē kariṣyati || 1.55 ||

sūta uvāca

kṣaṇamātrēṇa tajjñātvā vākyamūcē munīśvaraḥ || 1.56 ||

nārada uvāca

śṛṇuṣvāvahitā bālē yugō'yaṃ dāruṇaḥ kaliḥ |
tēna luptaḥ sadācārō yōgamārgastapāṃsi ca || 1.57 ||

janā aghāsurāyantē sāṭhyaduṣkarmakāriṇaḥ |
iha santō viśīdanti prahr̥ṣyanti hyasādhavaḥ |
dhattē dhairyaṃ tu yō dhīmān sa dhīraḥ paṇḍitō'thavā || 1.58 ||

aspr̥śyānavalōkyeyaṃ śēṣabhāraakarī dharā |
varṣē varṣē kramājjātā maṅgalaṃ nāpi dṛśyatē || 1.59 ||

na tvāmapi sutaiḥ sākaṃ kō'pi paśyati sāmpratam |
upēkṣitānurāgāndhairjarjaratvēna saṃsthitā || 1.60 ||

vṛndāvanasya saṃyōgātpunastvaṃ taruṇī navā |
dhanyaṃ vṛndāvanaṃ tēna bhaktirnr̥tyati yatra ca || 1.61 ||

atrēmau grāhakābhāvānna jarāmapī muñcataḥ |
kiñcidātmasukhēnēha prasuptirmanyatē'nayōḥ || 1.62 ||

bhaktiruvāca

kathaṃ parīkṣitā rājñā sthāpitō hyasūciḥ kaliḥ |
pravṛttē tu kalau sarvasāraḥ kutra gatō mahān || 1.63 ||

karuṇāparēṇa hariṇāpyadharmāḥ kathamīkṣyatē |
imaṃ mē saṃśayaṃ chindhi tvadvācā sukhitāsmyaḥam || 1.64 ||

nārada uvāca

yadi pṛṣṭastvayā bālē prēmataḥ śravaṇaṃ kuru |
sarvaṃ vakṣyāmi tē bhadre kaśmalaṃ tē gamiṣyati || 1.65 ||

yadā mukundō bhagavān kṣmāṃ tyaktvā svapadaṃ gataḥ |
taddinātkalirāyātaḥ sarvasādhanabādhakaḥ || 1.66 ||

drṣṭō digvijayē rājñā dīnavaccharaṇaṃ gataḥ |
na mayā māraṇīyō'yaṃ sāraṅga iva sārabhuk || 1.67 ||

yatphalaṃ nāsti tapasā na yōgēna samādhinā |
tatphalaṃ labhatē samyakkalau kēśavakīrtanāt || 1.68 ||

ēkākāraṃ kaliṃ drṣṭvā sāravatsāranīrasam |
viṣṇurātaḥ sthāpitavān kalijānāṃ sukhāya ca || 1.69 ||

kukarmācaraṇātsāraḥ sarvatō nirgatō'dhunā |
padārthāḥ saṃsthitā bhūmau bījahīnāstuṣā yathā || 1.70 ||

vīprairbhāgavatī vārtā gēhē gēhē janē janē |
kāritā kaṇalōbhēna kathāsārastatō gataḥ || 1.71 ||

atyugrabhūrikarmāṇō nāstikā rauravā janāḥ |
tē'pi tiṣṭhanti tīrthēṣu tīrthasārastatō gataḥ || 1.72 ||

kāmakrōdhamahālōbhatṛṣṇāvyākulacētasāḥ |
tē'pi tiṣṭhanti tapasi tapaḥsārastatō gataḥ || 1.73 ||

manasaścājayāllōbhāddambhātpākhaṇḍasaṃśrayāt |
śāstrānabhyasanāccaiva dhyānayōgaphalaṃ gatam || 1.74 ||

paṇḍitāstu kalatrēṇa ramantē mahiṣā iva |
putrasyōtpādanē dakṣā adakṣā muktisādhanē || 1.75 ||

na hi vaiṣṇavatā kutra sampradāyapuraḥsarā |
ēvaṃ pralayatāṃ prāptō vastusāraḥ sthalē sthalē || 1.76 ||

ayaṃ tu yugadharmō hi vartatē kasya dūṣaṇam |
atastu puṇḍarīkākṣaḥ sahatē nikaṭē sthitaḥ || 1.77 ||

sūta uvāca
iti tadvacanam śrutvā vismayam paramaṃ gatā |
bhaktirūcē vacō bhūyaḥ śrūyatāṃ tacca śaunaka || 1.78 ||

bhaktiruvāca
surarṣē tvaṃ hi dhanyō'si madbhāgyēna samāgataḥ |
sādhūnāṃ darśanaṃ lōkē sarvasiddhikaraṃ param || 1.79 ||

jayati jagati māyāṃ yasya kāyādhavastē
vacanaracanamēkaṃ kēvalaṃ cākalayya |
dhruvapadamapi yātō yatkrpātō dhruvō'yaṃ
sakalakuśalapātraṃ brahmaputraṃ natāsmi || 1.80 ||

|| iti śrīpadmapurāṇē uttarakhaṇḍē śrīmadbhāgavatamāhātmyē
bhaktināradasamāgamō nāma prathamō'dhyāyaḥ ||

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
ōṃ namō bhagavatē vāsudēvāya
śrīmadbhāgavatamāhātmyam
॥ dvitīyō'dhyāyaḥ ॥

nārada uvāca

vṛthā khēdayasē bālē ahō cintāturā katham |

śrīkṛṣṇacaraṇāmbhōjaṃ smara duḥkhaṃ gamiṣyati || 2.1 ||

draupadī ca paritrātā yēna kauravakaśmalāt |

pālitā gōpasundaryaḥ sa kṛṣṇaḥ kvāpi nō gataḥ || 2.2 ||

tvam tu bhaktiḥ priyā tasya satataṃ prāṇatō'dhikā |

tvayā'hūtastu bhagavān yāti nīcagṛhēṣvapi || 2.3 ||

satyāditriyugē bōdhavairāgyau muktisādhakau |

kalau tu kēvalā bhaktirbrahmasāyujyakāriṇī || 2.4 ||

iti niścitya cidrūpaḥ sadrūpāṃ tvāṃ sasarja ha |

paramānandacinmūrtiḥ sundarīṃ kṛṣṇavallabhām || 2.5 ||

baddhvāñjaliṃ tvayā pṛṣṭaṃ kiṃ karōmīti caikadā |

tvāṃ tadā'jñāpayatkṛṣṇō madbhaktān pōṣayēti ca || 2.6 ||

aṅgīkṛtaṃ tvayā tadvai prasannō'bhūddharistadā |

muktiṃ dāsīṃ dadau tubhyaṃ jñānavairāgyakāvimau || 2.7 ||

pōṣaṇaṃ svēna rūpēṇa vaikuṅṭhē tvam karōṣi ca |
bhūmau bhaktavipōṣāya chāyārūpaṃ tvayā kṛtam || 2.8 ||

muktiṃ jñānaṃ viraktiṃ ca saha kṛtvā gatā bhuvi |
kṛtādidvāparasyāntaṃ mahānandēna saṃsthitā || 2.9 ||

kalau muktiḥ kṣayaṃ prāptā pākhaṇḍāmayapīḍitā |
tvadājñayā gatā śīghraṃ vaikuṅṭhaṃ punarēva sā || 2.10 ||

smṛtā tvayāpi cātraiva muktirāyāti yāti ca |
putrīkṛtya tvayēmau ca pārśvē svasyaiva rakṣitau || 2.11 ||

upēkṣātaḥ kalau mandau vṛddhau jātau sutau tava |
tathāpi cintāṃ muñca tvamupāyaṃ cintayāmyaham || 2.12 ||

kalinā sadṛśaḥ kō'pi yugō nāsti varānanē |
tasmīṃstvām sthāpayiṣyāmi gēhē gēhē janē janē || 2.13 ||

anyadharmāṃstiraskṛtya puraskṛtya mahōtsavān |
tadā nāhaṃ harērdāsō lōkē tvāṃ na pravartayē || 2.14 ||

tvadanvitāśca yē jīvā bhaviṣyanti kalāviha |
pāpinō'pi gamiṣyanti nirbhayaṃ kṛṣṇamandiram || 2.15 ||

yēṣāṃ cittē vasēdbhaktiḥ sarvadā prēmarūpiṇī |
na tē paśyanti kīnāśaṃ svapnē'pyamalamūrtayaḥ || 2.16 ||

na prētō na piśācō vā rākṣasō vāsurō'pi vā |
bhaktiyuktamanaskānāṃ sparśanē na prabhurbhavēt || 2.17 ||

na tapōbhirna vēdaiśca na jñānēnāpi karmaṇā |
harirhi sādhyatē bhaktyā pramāṇaṃ tatra gōpikāḥ || 2.18 ||

nṛṇāṃ janmasahasrēṇa bhaktau prītirhi jāyatē |
kalau bhaktiḥ kalau bhaktirbhaktyā kṛṣṇaḥ puraḥ sthitaḥ || 2.19 ||

bhaktidrōhakarā yē ca tē sīdanti jagattrayē |
durvāsā duḥkhamāpannaḥ purā bhaktavinindakaḥ || 2.20 ||

alaṃ vratairalaṃ tīrthairalaṃ yōgairalaṃ makhaiḥ |
alaṃ jñānakathālāpairbhaktirēkaiva muktidā || 2.21 ||

sūta uvāca
iti nāradanirṇītaṃ svamāhātmyaṃ niśamya sā |
sarvāṅgapuṣṭisaṃyuktā nāradaṃ vākyamabravīt || 2.22 ||

bhaktiruvāca
ahō nārada dhanyō'si prītistē mayi niścalā |
na kadācidvimuñcāmi cittē sthāsyāmi sarvadā || 2.23 ||

kṛpālunā tvayā sādho madbādhā dhvaṃsitā kṣaṇāt |
putrayōścētanā nāsti tatō bōdhaya bōdhaya || 2.24 ||

sūta uvāca
tasyā vacaḥ samākarṇya kārūṇyaṃ nāradō gataḥ |
tayōrbōdhanamārēbhē karāgrēṇa vimardayan || 2.25 ||

mukhaṃ saṃyōjya karṇāntē śabdamucaiḥ samuccaran |
jñāna prabudhyatāṃ śīghraṃ rē vairāgya prabudhyatām || 2.26 ||

vēdavēdāntaghōṣaiśca gītāpāṭhairmuhurmuhuḥ |
bōdhyamānau tadā tēna kathañciccōtthitau balāt || 2.27 ||

nētrairanaivalōkantau jṛmbhantau sālasāvubhau |
bakavatpalitau prāyaḥ śuṣkakāṣṭhasamāṅgakau || 2.28 ||

kṣutkṣāmau tau nirīkṣyaiva punaḥ svāpaparāyaṇau |
ṛṣīścintāparō jātaḥ kiṃ vidhēyaṃ mayēti ca || 2.29 ||

ahō nidrā kathaṃ yāti vṛddhatvaṃ ca mahattaram |
cintayanniti gōvindaṃ smārayāmāsa bhārgava || 2.30 ||

vyōmavāṇī tadaivābhūnmā ṛṣē khidyatāmiti |
udyamaḥ saphalastē'yaṃ bhaviṣyati na saṃśayaḥ || 2.31 ||

ētadarthaṃ tu satkarma surarṣē tvaṃ samācara |
tattē karmābhidhāsyanti sādhaveḥ sādhubhūṣaṇāḥ || 2.32 ||

satkarmaṇi kṛtē tasmin sanidrā vṛddhatānayoḥ |
gamiṣyati kṣaṇādbhaktiḥ sarvataḥ prasariṣyati || 2.33 ||

ityākāśavacaḥ spaṣṭaṃ tatsarvairapi viśrutam |
nāradō vismayaṃ lēbhē nēdaṃ jñātamiti bruvan || 2.34 ||

nārada uvāca
anayā'kāśavāṇyāpi gōpyatvēna nirūpitam |
kiṃ vā tatsādhanam kāryaṃ yēna kāryaṃ bhavēttayoḥ || 2.35 ||

kva bhaviṣyanti santastē kathaṃ dāsyanti sādhanam |
mayātra kiṃ prakartavyaṃ yaduktaṃ vyōmabhāṣayā || 2.36 ||

sūta uvāca
tatra dvāvapi saṃsthāpya nirgatō nāradō muniḥ |
tīrthaṃ tīrthaṃ viniṣkrāmya pṛcchanmārgē munīśvarān || 2.37 ||

vṛttāntaḥ śrūyatē sarvaiḥ kiñcinniścītya nōcyatē |
 asādhyam kēcana prōcurdurjñēyamiti cāparē |
 mūkībhūtāstathānyē tu kiyantastu palāyitāḥ || 2.38 ||

hāhākārō mahānāsīttrailōkyē vismayāvahaḥ |
 vēdavēdāntaghōṣaiśca gītāpāṭhairvibōdhitam || 2.39 ||

bhaktijñānavirāgāṇām nōdatiṣṭhattribhaktikam yadā |
 upāyō nāparō'stīti karṇē karṇē'japañjanāḥ || 2.40 ||

yōginā nāradēnāpi svayam na jñāyatē tu yat |
 tatkatham śakyatē vaktumitarairiha mānuṣaiḥ || 2.41 ||

ēvamṛṣigaṇaiḥ prṣṭairnirṇyōktaḥ durāsadam || 2.42 ||

tataścintāturassō'tha badarīvanamāgataḥ |
 tapaścarāmi cātrēti tadartham kṛtaniścayaḥ || 2.43 ||

tāvaddadarśa purataḥ sanakādīnmunīśvarān |
 kōṭisūryasamābhāsānuvāca munisattamaḥ || 2.44 ||

nārada uvāca
 idānīm bhūribhāgyēna bhavadbhiḥ saṅgamō'bhavat |
 kumārā brūvatām śīghram kṛpām kṛtvā mamōpari || 2.45 ||

bhavantō yōginaḥ sarvē buddhimantō bahuśrutāḥ |
 pañcahāyanasamyuktāḥ pūrvēṣāmapī pūrvajāḥ || 2.46 ||

sadā vaikuṇṭhanīlayā harikīrtanatatparāḥ |
 līlāmṛtarasōnmattāḥ kathāmātraikajīvinaḥ || 2.47 ||

hariḥ śaraṇamēvaṃ hi nityaṃ yēśāṃ mukhē vacaḥ |
ataḥ kālasamādiṣṭā jarā yuṣmāṇna bādhatē || 2.48 ||

yēśāṃ bhrūbhaṅgamātrēṇa dvārapālau harēḥ purā |
bhūmau nipatitau sadyō yatkr̥pātaḥ puraṃ gatau || 2.49 ||

ahō bhāgyasya yōgēna darśanaṃ bhavatāmiha |
anugrahastu kartavyō mayi dīnē dayāparaiḥ || 2.50 ||

aśarīragirōktaṃ yattatkiṃ sādhanamucyatām |
anuṣṭhēyaṃ kathaṃ tāvatprabruvantu savistaram || 2.51 ||

bhaktijñānavirāgāṅām sukhamutpadyatē katham |
sthāpanaṃ sarvavarṇēṣu prēmapūrvam prayatnataḥ || 2.52 ||

kumārā ūcuḥ
mā cintāṃ kuru dēvarṣē harṣaṃ cittē samāvaha |
upāyaḥ sukhasādhyō'tra vartatē pūrva ēva hi || 2.53 ||

ahō nārada dhanyō'si viraktānām śirōmaṇiḥ |
sadā śrīkṛṣṇadāsānāmagraṇīryōgabhāskaraḥ || 2.54 ||

tvayi citraṃ na mantavyaṃ bhaktyarthamanuvartini |
ghaṭatē kṛṣṇadāsasya bhaktēḥ saṃsthāpanā sadā || 2.55 ||

ṛṣibhirbahavō lōkē panthānaḥ prakatīkṛtāḥ |
śramasādhyāśca tē sarvē prāyaḥ svargaphalapradāḥ || 2.56 ||

vaikuṇṭhasādhakaḥ panthā sa tu gōpyō hi vartatē |
tasyōpadēṣṭā puruṣaḥ prāyō bhāgyēna labhyatē || 2.57 ||

satkarma tava nirdiṣṭaṃ vyōmavācā tu yatpurā |
taducyatē śrṇuṣvādya sthiracittaḥ prasannadhīḥ || 2.58 ||

dravyayajñāstapōyajñā yōgayajñāstathāparē |
svādhyājñānayajñāśca tē tu karmavisūcakāḥ || 2.59 ||

satkarmasūcakō nūnaṃ jñānayajñāḥ smṛtō budhaiḥ |
śrīmadbhāgavatālāpaḥ sa tu gītaḥ śukādibhiḥ || 2.60 ||

bhaktijñānavirāgāṇāṃ tadghōṣeṇa balaṃ mahat |
vrajiṣyati dvayōḥ kaṣṭaṃ sukhaṃ bhaktērbhaviṣyati || 2.61 ||

pralayaṃ hi gamiṣyanti śrīmadbhāgavatadhvanēḥ |
kalērdōṣā imē sarvē siṃhaśabdādvṛkā iva || 2.62 ||

jñānavairāgyasaṃyuktā bhaktiḥ prēmaraśāvahā |
pratigēhaṃ pratijanaṃ tataḥ krīḍāṃ kariṣyati || 2.63 ||

nārada uvāca
vēdavēdāntaghōṣaiśca gītāpāṭhaiḥ prabōdhitam |
bhaktijñānavirāgāṇāṃ nōdatiṣṭhattribikaṃ yadā || 2.64 ||

śrīmadbhāgavatālāpāttatkathaṃ bōdhamēṣyati |
tatkathāsu tu vēdārthaḥ ślōkē ślōkē padē padē || 2.65 ||

chindantu saṃśayaṃ hyēnaṃ bhavantō'mōghadarśanāḥ |
vilambō nātra kartavyaḥ śaraṇāgatavatsalāḥ || 2.66 ||

kumārā ūcuḥ
vēdōpaniṣadāṃ sārājjātā bhāgavatī kathā |
atyuttamā tatō bhāti pṛthagbhūtā phalākṛtiḥ || 2.67 ||

āmūlāgraṃ rasastiṣṭhannāstē na svādyatē yathā |
sa bhūyaḥ samprthagbhūtaḥ phalē viśvamanōharaḥ || 2.68 ||

yathā dugdhē sthitaṃ sarpirna svādāyōpakalpatē |
prthagbhūtaṃ hi tadgavyaṃ dēvānāṃ rasavardhanam || 2.69 ||

ikṣūṇāmapī madhyāntaṃ śarkarā vyāpya tiṣṭhati |
prthagbhūtā ca sā miṣṭā tathā bhāgavatī kathā || 2.70 ||

idaṃ bhāgavataṃ nāma purāṇaṃ brahmasammitam |
bhaktijñānavirāgāṇāṃ sthāpanāya prakāśitam || 2.71 ||

vēdāntavēdasusnātē gītāyā api kartari |
paritāpavati vyāsē muhyatyajñānasāgarē || 2.72 ||

tadā tvayā purā prōktaṃ catuḥślōkasamanvitam |
tadīyaśravaṇātsadyō nirbādhō bādarāyaṇaḥ || 2.73 ||

tatra tē vismayaḥ kēna yataḥ praśnakarō bhavān |
śrīmadbhāgavataṃ śrāvyaṃ śōkaduḥkhavināśanam || 2.74 ||

nārada uvāca

yaddarśanaṃ ca vinihantyaśubhāni sadyaḥ
śrēyastanōti bhavaduḥkhadavārditānām |
niḥśēṣasēṣamukhagītakathaikapānāḥ
prēmaprakāśakṛtayē śaraṇaṃ gatō'smi || 2.75 ||

bhāgyōdayēna bahujanmasamarjitēna
satsaṅgamaṃ ca labhatē puruṣō yadā vai |
ajñānahētukṛtamōhamadāndhakāra -
nāśaṃ vidhāya hi tadōdayatē vivēkaḥ || 2.76 ||

॥ *iti śrīpadmapurāṇē uttarakhaṇḍē śrīmadbhāgavatamāhātmyē
kumāranāradasaṃvādō nāma dvitīyō'dhyāyaḥ* ॥

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
ōṃ namō bhagavatē vāsudēvāya
śrīmadbhāgavatamāhātmyam
॥ tṛtīyō'dhyāyaḥ ॥

nārada uvāca

*jñānayajñaṃ kariṣyāmi śukaśāstrakathōjjvalam |
bhaktijñānavirāgāṅgāṃ sthāpanārthaṃ prayatnataḥ || 3.1 ||*

*kutra kāryō mayā yajñah sthalaṃ tadvācyatāmiha |
mahimā śukaśāstrasya vaktavyō vēdapāragaiḥ || 3.2 ||*

*kiyadbhirdivasaiḥ śrāvyā śrīmadbhāgavatī kathā |
kō vidhistatra kartavyō mamēdaṃ bruvatāmitaḥ || 3.3 ||*

kumārā ūcuḥ

*śṛṇu nārada vakṣyāmō vinamrāya vivēkinē |
gaṅgādvārasamīpē tu taṭamānandanāmakam || 3.4 ||*

*nānārṣigaṅairjuṣṭaṃ dēvasiddhaniṣēvitam |
nānātarulatākīrṇaṃ navakōmalavālukam || 3.5 ||*

*ramyamēkāntadēśasthaṃ hēmapadmasusaurabham |
yatsamīpasthajīvānāṃ vairaṃ cētasi na sthitam || 3.6 ||*

*jñānayajñastvayā tatra kartavyō hyaprayatnataḥ |
apūrvarasarūpā ca kathā tatra bhaviṣyati || 3.7 ||*

*puraḥsthaṃ nirbalaṃ caiva jarājīrṇakalēvaram |
taddvayaṃ ca puraskṛtya bhaktistatrāgamiṣyati || 3.8 ||*

*yatra bhāgavatī vārtā tatra bhaktyādikaṃ vrajēt |
kathāśabdaṃ samākarṇya tattrikaṃ taruṇāyatē || 3.9 ||*

*sūta uvāca
ēvamuktvā kumārāstē nāradēna samaṃ tataḥ |
gaṅgātaṭaṃ samājagmuḥ kathāpānāya satvarāḥ || 3.10 ||*

*yadā yātāstaṭaṃ tē tu tadā kōlāhalō'pyabhūt |
bhūrlōkē dēvalōkē ca brahmalōkē tathaiva ca || 3.11 ||*

*śrībhāgavatapīyūṣapānāya rasalampaṭāḥ |
dhāvanto'pyāyauḥ sarvē prathamam yē ca vaiṣṇavāḥ || 3.12 ||*

*bhṛgurvasiṣṭhaścyavanaśca gautamō
mēdhātithirdēvaladēvarātau |
rāmastathā gādhisutaśca śākalō
mṛkaṇḍuputrātrijapippalādāḥ || 3.13 ||*

*yōgēśvarau vyāsaparāśarau ca
chāyāśukō jājalijahnumukhyāḥ |
sarvē'pyamī munigaṇāḥ sahaputraśiṣyāḥ
svastrībhirāyayuratipraṇayēna yuktāḥ || 3.14 ||*

*vēdāntāni ca vēdāśca mantrāstantrāḥ samūrtayaḥ |
daśasaptapurāṇāni ṣaṭśāstrāṇi tathā'yayauḥ || 3.15 ||*

*gaṅgādyāḥ saritastatra puṣkarādisarāṃsi ca |
kṣētrāṇi ca diśaḥ sarvā daṇḍakādivanāni ca || 3.16 ||*

nagādayō yayustatra dēvagandharvadānavāḥ |
gurutvāttatra nāyātānbhṛguḥ sambōdhya cānayat || 3.17 ||

dīkṣitā nāradēnātha dattamāsanamuttamam |
kumārā vanditāḥ sarvairniṣēduḥ kṛṣṇatatparāḥ || 3.18 ||

vaiṣṇavāśca viraktāśca nyāsinō brahmacāriṇaḥ |
mukhabhāgē sthitāstē ca tadagrē nāradaḥ sthitaḥ || 3.19 ||

ēkabhāgē ṛṣigaṇāstadanyatra divaukasaḥ |
vēdōpaniṣadō'nyatra tīrthānyatra striyō'nyataḥ || 3.20 ||

jayaśabdō namaḥśabdaḥ śaṅkhaśabdastathaiva ca |
cūrṇalājāprasūnānāṃ nikṣēpaḥ sumahānabhūt || 3.21 ||

vimānāni samāruhya kiyantō dēvanāyakāḥ |
kalpavr̥kṣaprasūnaistān sarvāṃstatra samākiran || 3.22 ||

sūta uvāca
ēvaṃ tēṣvēcacittēṣu śrīmadbhāgavatasya ca |
māhātmyamūcirē spaṣṭaṃ nāradāya mahātmanē || 3.23 ||

kumārā ūcuḥ
atha tē varṇyatē'smābhirmahimā śukaśāstrajaḥ |
yasya śravaṇamātrēṇa muktiḥ karatalē sthitā || 3.24 ||

sadā sēvyā sadā sēvyā śrīmadbhāgavatī kathā |
yasyāḥ śravaṇamātrēṇa hariścittaṃ samāśrayēt || 3.25 ||

granthō'ṣṭādaśasāhasrō dvādaśaskandhasammitaḥ |
parīkṣicchukasamvādaḥ śṛṇu bhāgavataṃ ca tat || 3.26 ||

tāvatsaṃsārarakrē'smin bhramatē'jñānataḥ pumān |
yāvatkarṇagatā nāsti śukaśāstrakathā kṣaṇam || 3.27 ||

kiṃ śrutairbahubhiḥ śāstraiḥ purāṇaiśca bhramāvahaiḥ |
ēkaṃ bhāgavataṃ śāstraṃ muktidānēna garjati || 3.28 ||

kathā bhāgavatasyāpi nityaṃ bhavati yadgrhē |
tadgrhaṃ tīrtharūpaṃ hi vasatāṃ pāpanāśanam || 3.29 ||

aśvamēdhasahasrāṇi vājapēyaśatāni ca |
śukaśāstrakathāyāśca kalāṃ nārhanti ṣoḍaśīm || 3.30 ||

tāvotpāpāni dēhē'sminnivasanti tapōdhanāḥ |
yāvanna śrūyatē samyak śrīmadbhāgavataṃ naraiḥ || 3.31 ||

na gaṅgā na gayā kāśī puṣkaraṃ na prayāgakam |
śukaśāstrakathāyāśca phalēna samatāṃ nayēt || 3.32 ||

ślōkārdham ślōkapādam vā nityaṃ bhāgavatōdbhavam |
paṭhasva svamukhēnaiva yadīchasi parāṃ gatim || 3.33 ||

vēdādirvēdamātā ca pauraṣaṃ sūktamēva ca |
trayī bhāgavataṃ caiva dvādaśākṣara ēva ca || 3.34 ||

dvādaśātmā prayāgaśca kālāḥ saṃvatsarātmakāḥ |
brāhmaṇāścāgnihōtraṃ ca surabhirdvādaśī tathā || 3.35 ||

tulasī ca vasantaśca puruṣōttama ēva ca |
ētēṣāṃ tattvataḥ prājñairna pṛthagbhāva iṣyatē || 3.36 ||

yaśca bhāgavataṃ śāstraṃ vācayēdarthatō'niśam |
janmakōṭīkṛtaṃ pāpaṃ naśyatē nātra saṃśayaḥ || 3.37 ||

ślōkārdham ślōkapādam vā paṭhēdbhāgavataṃ ca yaḥ |
nityaṃ puṇyamavāpnōti rājasūyāśvamēdhayōḥ || 3.38 ||

uktaṃ bhāgavataṃ nityaṃ kṛtaṃ ca haricintanam |
tulasīpōṣaṇaṃ caiva dhēnūnāṃ sēvanaṃ samam || 3.39 ||

antakālē tu yēnaiva śrūyatē śukaśāstravāk |
prītyā tasyaiva vaikuṅṭhaṃ gōvindō'pi prayacchati || 3.40 ||

hēmasiṃhayutaṃ caitadvaiṣṇavāya dadāti ca |
kṛṣṇēna saha sāyujyaṃ sa pumān labhatē dhruvam || 3.41 ||

ājanmamātramapi yēna śaṭhēna kiñci -
ccittaṃ vidhāya śukaśāstrakathā na pītā |
cāṇḍālavacca kharavadbata tēna nītaṃ
mithyā svajanma jananijaniduhkhabhājā || 3.42 ||

jīvacchavō nigaditaḥ sa tu pāpakarmā
yēna śrutaṃ śukakathāvacaṇaṃ na kiñcit |
dhik taṃ naraṃ paśusamaṃ bhuvi bhārarūpaṃ
ēvaṃ vadanti divi dēvasamājamukhyāḥ || 3.43 ||

durlabhaiva kathā lōkē śrīmadbhāgavatōdbhavā |
kōṭijanmasamutthēna puṇyēnaiva tu labhyatē || 3.44 ||

tēna yōganidhē dhīman śrōtavyā sā prayatnataḥ |
dinānāṃ niyamō nāsti sarvadā śravaṇaṃ matam || 3.45 ||

satyēna brahmacaryēṇa sarvadā śravaṇaṃ matam |
aśakyatvātkalau bōdhyō viśēṣō'tra śukājñayā || 3.46 ||

manōvṛttijayaścaiva niyamācaraṇaṃ tathā |
dīkṣāṃ kartumaśakyatvātsaptāhaśravaṇaṃ matam || 3.47 ||

śraddhātaḥ śravaṇē nityaṃ māghē tāvaddhi yatphalam |
tatphalaṃ śukadēvēna saptāhaśravaṇē kṛtam || 3.48 ||

manasaścājayādrōgātpuṃsāṃ caivāyuṣaḥ kṣayāt |
kalērdōṣabahutvācca saptāhaśravaṇaṃ matam || 3.49 ||

yatphalaṃ nāsti tapasā na yōgēna samādhinā |
anāyāsēna tatsarvaṃ saptāhaśravaṇē labhēt || 3.50 ||

yajñādgajati saptāhaḥ saptāhō garjati vratāt |
tapasō garjati prōccaistīrthānnityaṃ hi garjati || 3.51 ||

yōgādgajati saptāhō dhyānājñānācca garjati |
kiṃ brūmō garjanaṃ tasya rē rē garjati garjati || 3.52 ||

śaunaka uvāca
sāścaryamētat kathitaṃ kathānakam
jñānādidharmān vigaṇayya sāmpratam |
niḥśrēyasē bhāgavataṃ purāṇaṃ
jātaṃ kutō yōgavidādisūcakam || 3.53 ||

sūta uvāca
yadā kṛṣṇō dharāṃ tyaktvā svapadaṃ gantumudyataḥ |
ēkādaśaṃ pariśrutyāpyuddhavō vākyamabravit || 3.54 ||

uddhava uvāca
tvam tu yāsyasi govinda bhaktakāryaṃ vidhāya ca |
maccittē mahatī cintā tāṃ śrutvā sukhamāvaha || 3.55 ||

āgatō'yaṃ kalirghōrō bhaviṣyanti punaḥ khalāḥ |
tatsaṅgēnaiva santō'pi gamiṣyantyugratāṃ yadā || 3.56 ||

tadā bhāravatī bhūmirgōrūpēyaṃ kamāśrayēt |
anyō na dṛśyatē trātā tvattaḥ kamalalōcana || 3.57 ||

ataḥ satsu dayāṃ kṛtvā bhaktavatsala mā vraja |
bhaktārthaṃ saḅṇō jāto nirākārō'pi cinmayaḥ || 3.58 ||

tvadviyōgēna tē bhaktāḥ kathāṃ sthāsyanti bhūtalē |
nirḅṇōpāsane kaṣṭamataḥ kiñcidvicāraya || 3.59 ||

ityuddhavavacaḥ śrutvā prabhāsē'cintayaddhariḥ |
bhaktāvalambanārthāya kiṃ vidhēyaṃ mayēti ca || 3.60 ||

svakīyaṃ yadbhavēttējastacca bhāgavatē'dadhāt |
tirōdhāya praviṣṭō'yaṃ śrīmadbhāgavatārṇavam || 3.61 ||

tēnēyaṃ vānmayī mūrṭiḥ pratyakṣā vartatē harēḥ |
sēvanācchravaṇātpāṭhāddarśanātpāpanāsinī || 3.62 ||

saptāhaśravaṇaṃ tēna sarvēbhyō'pyadhikaṃ kṛtam |
sādhanāni tiraskṛtya kalau dharmō'yamīritaḥ || 3.63 ||

duḥkhadāridryadaurbhāgyapāpaprakṣālanāya ca |
kāmakrōdhajayārthaṃ hi kalau dharmō'yamīritaḥ || 3.64 ||

anyathā vaiṣṇavī māyā dēvairapi sudustyajā |
kathāṃ tyājyā bhavētpumbhiḥ saptāhō'taḥ prakīrtitaḥ || 3.65 ||

sūta uvāca

ēvaṃ nagāhaśravaṇōrudharmē

prakāśyamānē ṛṣibhiḥ sabhāyām |
 āścaryamēkaṃ samabhūttadānīm
 taducyatē saṃśṛṇu śaunaka tvam || 3.66 ||

bhaktiḥ sutau tau taruṇau gṛhītvā
 prēmaikarūpā sahasā'virāsīt |
 śrīkṛṣṇa gōvinda harē murārē
 nāthēti nāmāni muhurvadantī || 3.67 ||

tām cāgatām bhāgavatārthabhūṣām
 sucāruvēṣām dadṛśuḥ sadasyāḥ |
 katham praviṣṭā kathamāgatēyaṃ
 madhyē munīnāmiti tarkayantaḥ || 3.68 ||

ūcuḥ kumārā vacanaṃ tadānīm
 kathārthatō niṣpatitādhunēyam |
 ēvaṃ giraḥ sā sasutā niśamya
 sanatkumāraṃ nijagāda namrā || 3.69 ||

bhaktiruvāca
 bhavadbhiradyaiva kṛtāsmi puṣṭā
 kalipraṇaṣṭāpi kathārasēna |
 kvāhaṃ tu tiṣṭhāmyadhunā bruvantu
 brāhmā idaṃ tām giramūcirē tē || 3.70 ||

bhaktēṣu gōvindasarūpakartrī
 prēmaikadhartrī bhavarōgahantrī |
 sā tvam ca tiṣṭhasva sudhairyasamśrayā
 nirantaram vaiṣṇavamānasāni || 3.71 ||

tatō'pi dōṣāḥ kalijā imē tvāṃ
draṣṭuṃ na śaktāḥ prabhavō'pi lōkē |
ēvaṃ tadājñāvasarē'pi bhakti -
stadā niṣaṅṅā haridāsacittē || 3.72 ||

sakalabhuvanamadhyē nirdhanāstē'pi dhanyā
nivasati hr̥di yēṣāṃ śrīharērbhaktirēkā |
harirapi nijalōkaṃ sarvathātō vihāya
praviśati hr̥di tēṣāṃ bhaktisūtrōpanaddhaḥ || 3.73 ||

brūmō'dya tē kimadhikaṃ mahimānamēvaṃ
brahmātmakasya bhuvi bhāgavatābhidhasya |
yatsaṃśrayānnigaditē labhatē suvaktā
śrōtāpi kṛṣṇasamatāmalamanyadharmaiḥ || 3.74 ||

|| iti śrīpadmapurāṇē uttarakhaṇḍē śrīmadbhāgavatamāhātmyē
bhaktikaṣṭhanivartanaṃ nāma tr̥tīyō'dhyāyaḥ ||

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
ōṃ namō bhagavatē vāsudēvāya
śrīmadbhāgavatamāhātmyam
॥ caturthō'dhyāyaḥ ॥

sūta uvāca

atha vaiṣṇavacittēṣu dr̥ṣṭvā bhaktimalaukikīm |
nija-lōkaṃ parityajya bhagavān bhaktavatsalaḥ || 4.1 ||

vanamālī ghaṇaśyāmaḥ pītavāsā manōharaḥ |
kāñcīkalāparucirō lasanmukutaḥ || 4.2 ||

tribhaṅgalalitaścārukaustubhēna virājitaḥ |
kōṭīmanmathalāvanyō haricandanacarcitaḥ || 4.3 ||

paramānandacinmūrtirmadhurō muralīdharaḥ |
āvivēśa svabhaktānāṃ hṛdayānyamalāni ca || 4.4 ||

vaikuṅṭhavāsinō yē ca vaiṣṇavā uddhavādayaḥ |
tatkathāśravaṇārthaṃ tē gūḍharūpēṇa saṃsthitāḥ || 4.5 ||

tadā jayajayārāvō rasapuṣṭiralaukikī |
cūrṇaprasūnavṛṣṭīśca muhuḥ śaṅkharavō'pyabhūt || 4.6 ||

tatsabhāsaṃsthitānāṃ ca dēhagēhātma-vismṛtiḥ |
dr̥ṣṭvā ca tanmayāvasthāṃ nāradō vākyamabravīt || 4.7 ||

alaukikō'yaṃ mahimā munīśvarāḥ
 saptāhajanyō'dya vilōkitō mayā |
 mūḍhāḥ śaṭhā yē paśupakṣiṇō'tra
 sarvē'pi niṣpāpatamā bhavanti || 4.8 ||

atō nṛlōkē nanu nāsti kiñcit
 cittasya śōdhāya kalau pavitram |
 aghaughavidhvaṃsakaram tathaiva
 kathāsamānaṃ bhuvi nāsti cānyat || 4.9 ||

kē kē viśuddhyanti vadantu mahyaṃ
 saptāhayajñēna kathāmayēna |
 kṛpālubhirlōkahitaṃ vicārya
 prakāśitaḥ kō'pi navīnamārgaḥ || 4.10 ||

kumārā ūcuḥ
 yē mānavāḥ pāpakṛtastu sarvadā
 sadā durācāraratā vimārgagāḥ |
 krōdhāgnidagdhāḥ kuṭilāśca kāmīnaḥ
 saptāhayajñēna kalau punanti tē || 4.11 ||

satyēna hīnāḥ piṭṛmāṭṛdūṣakā -
 str̥ṣṇākulāścāśramadharmavarjitāḥ |
 yē dāmbhikā matsariṇō'pi hiṃsakāḥ
 saptāhayajñēna kalau punanti tē || 4.12 ||

pañcōgrapāpāśchalachadmakāriṇaḥ
 krūrāḥ piśācā iva nirdayāśca yē |

brahmasvapuşṭā vyabhicārakāriṇaḥ

saptāhayajñēna kalau punanti tē || 4.13 ||

kāyēna vācā manasāpi pātakam

nityam prakurvanti śaṭhā haṭhēna yē |

parasvapuşṭā malinā durāśayāḥ

saptāhayajñēna kalau punanti tē || 4.14 ||

atra tē kīrtayiṣyāma itihāsam purātanam |

yasya śravaṇamātrēṇa pāpahāniḥ prajāyatē || 4.15 ||

tuṅgabhadrātaṭē pūrvamabhūtpattanamuttamam |

yatra varṇāḥ svadharmēṇa satyasatkarmatatparāḥ || 4.16 ||

ātmadēvaḥ purē tasmin sarvavēdaviśāradaḥ |

śrautas-mārtēṣu niṣṇātō dvitīya iva bhāskaraḥ || 4.17 ||

bhikṣukō vittavā~mllōkē tatpriyā dhundhulī smṛtā |

svavākyasthāpikā nityam sundarī sukulōdbhavā || 4.18 ||

lōkavārtāratā krūrā prāyaśō bahujalpikā |

śūrā ca gṛhakṛtyēṣu kṛpaṇā kalahapriyā || 4.19 ||

ēvam nivasatōḥ prēmṇā dampatyō ramamāṇayōḥ |

arthāḥ kāmāstayōrāsanna sukhāya gṛhādikam || 4.20 ||

paścāddharmāḥ samārabdhāstābhyām santānahētavē |

gōbhūhiranyavāsāṃsi dīnēbhyō yacchataḥ sadā || 4.21 ||

dhanārdham dharmamārgēṇa tābhyām nītam tathāpi ca |

na putrō nāpi vā putrī tataścintāturō bhṛsam || 4.22 ||

ēkadā sa dvijō duḥkhādgrhaṃ tyaktvā vanaṃ gataḥ |
madhyāhnē tṛṣitō jātastadāgaṃ samupēyivān || 4.23 ||

pītvā jalaṃ niṣaṅṅastu prajāduḥkhēna karśitaḥ |
muhūrtādapi tatraiva sannyāsī kaścidāgataḥ || 4.24 ||

drṣtvā pītajalaṃ taṃ tu viprō yātastadantikam |
natvā ca pādayōstasya niḥśvasan saṃsthitāḥ puraḥ || 4.25 ||

yatiruvāca
kathaṃ rōdiṣi vipra tvaṃ kā tē cintā balīyasī |
vada tvaṃ satvaram mahyaṃ svasya duḥkhasya kāraṇam || 4.26 ||

brāhmaṇa uvāca
kiṃ bravīmi ṛṣē duḥkhaṃ pūrvapāpēna sañcitam |
madīyāḥ pūrvajāstōyaṃ kavōṣṇamupabhuñjatē || 4.27 ||

maddattaṃ naiva grhṇanti prītyā dēvā dvijātayaḥ |
prajāduḥkhēna śūnyō'haṃ prāṇāṃstyaktumihāgataḥ || 4.28 ||

dhigjīvitaṃ prajāhīnaṃ dhiggrhaṃ ca prajāṃ vinā |
dhigdhanam cānapatyasya dhikkulaṃ santatiṃ vinā || 4.29 ||

pālyatē yā mayā dhēnuḥ sā vandhyā sarvathā bhavēt |
yō mayā rōpitō vṛkṣaḥ sō'pi vandhyatvamāśrayēt || 4.30 ||

yatphalaṃ madgrhāyātaṃ tacca śīghraṃ vinaśyati |
nirbhāgyasyānapatyasya kimatō jīvitēna mē || 4.31 ||

ityuktvā sa rurōdōccaistatpārśvaṃ duḥkhapīḍitaḥ |
tadā tasya yatēścittē karuṇābhūdgariyasī || 4.32 ||

*tadbhālākṣaramālāṃ ca vācayāmāsa yōgavān |
sarvaṃ jñātvā yatīḥ paścādvipramūcē savistaram || 4.33 ||*

yatiruvāca

*muñcājñānaṃ prajārūpaṃ baliṣṭhā karmaṇō gatiḥ |
vivēkaṃ tu samāsādya tyaja saṃsāravāsanām || 4.34 ||*

*śṛṇu vipra mayā tē'dya prārabdhaṃ tu vilōkitam |
saptajanmāvadhī tava putrō naiva ca naiva ca || 4.35 ||*

*santatēḥ sagarō duḥkhamavāpāṅgaḥ purā tathā |
rē muñcādya kuṭumbāsāṃ sannyāsē sarvathā sukham || 4.36 ||*

brāhmaṇa uvāca

*vivēkēna bhavēt kiṃ mē putraṃ dēhi balādapi |
nō cētyajāmyahaṃ prāṇāṃstvadagrē śōkamūrcchitaḥ || 4.37 ||*

*putrādisukhahīnō'yaṃ sannyāsaḥ śuṣka ēva hi |
grhasthaḥ sarasō lōkē putrapautrasamanvitaḥ || 4.38 ||*

*iti viprāgrahaṃ dṛṣṭvā prābravītsa tapōdhanah |
citrakēturgataḥ kaṣṭhaṃ vidhilēkhavimārjanāt || 4.39 ||*

*na yāsyasi sukhaṃ putrādyathā daivahatōdyamaḥ |
atō haṭhēna yuktō'si hyarthinaṃ kiṃ vadāmyaham || 4.40 ||*

*tasyāgrahaṃ samālōkya phalamēkaṃ sa dattavān |
idaṃ bhakṣaya patnyā tvaṃ tataḥ putrō bhaviṣyati || 4.41 ||*

*satyaṃ śaucaṃ dayā dānamēkabhaktaṃ tu bhōjanam |
varṣāvadhi striyā kāryaṃ tēna putrō'tinirmalaḥ || 4.42 ||*

ēvamuktvā yayau yōgī viprastu gṛhamāgataḥ |
patnyāḥ pāṇau phalaṃ dattvā svayaṃ yātastu kutracit || 4.43 ||

taruṇī kuṭilā tasya sakhyagrē ca rurōda ha |
ahō cintā mamōtpannā phalaṃ cāhaṃ na bhakṣayē || 4.44 ||

phalabhakṣēṇa garbhaḥ syādgARBHĒṅōdaravṛddhitā |
svalpabhakṣaṃ tatō'saktirgṛhakāryaṃ kathaṃ bhavēt || 4.45 ||

daivād dhātī vrajēdgrāmē palāyēdgarbhiṇī katham |
śukavannivasēdgarbhastaṃ kukṣēḥ kathamutsrjēt || 4.46 ||

tiryakcēdāgatō garbhastadā mē maraṇaṃ bhavēt |
prasūtau dāruṇaṃ duḥkhaṃ sukumārī kathaṃ sahē || 4.47 ||

mandāyāṃ mayi sarvasvaṃ nanāndā saṃharēttadā |
satyaśaucādiniyamō durārādhyāḥ sa dṛśyatē || 4.48 ||

lālanē pālanē duḥkhaṃ prasūtāyāśca vartatē |
vandhyā vā vidhavā nārī sukhinī cēti mē matiḥ || 4.49 ||

ēvaṃ kutarkayōgēna tatphalaṃ naiva bhakṣitam |
patyā pṛṣṭaṃ phalaṃ bhuktaṃ bhuktaṃ cēti tayēritam || 4.50 ||

ēkadā bhaginī tasyāstadgṛhaṃ svēcchayā'gatā |
tadagrē kathitaṃ sarvaṃ cintēyaṃ mahatī hi mē || 4.51 ||

durbalā tēna duḥkhēna hyanujē karavāṇi kim |
sābravīnmama garbhō'sti taṃ dāsyāmi prasūtitaḥ || 4.52 ||

tāvatkālaṃ sagARBHĒva guptā tiṣṭha gṛhē sukham |
vittaṃ tvaṃ matpatēryaccha sa tē dāsyati bālakam || 4.53 ||

ṣāṇmāsikō mṛtō bāla iti lōkō vadiṣyati |
taṃ bālaṃ pōṣayiṣyāmi nityamāgatya tē gṛhē || 4.54 ||

phalamarpaya dhēnvai tvaṃ parīkṣārthaṃ tu sāmpratam |
tattadācaritaṃ sarvaṃ tathaiva strīsvabhāvataḥ || 4.55 ||

atha kālēna sā nārī prasūtā bālakaṃ tadā |
ānīya janakō bālaṃ rahasyē dhundhulīṃ dadau || 4.56 ||

tayā ca kathitaṃ bhartre prasūtaḥ sukhamarbhakaha |
lōkasya sukhamutpannamātmadēvaprajōdayāt || 4.57 ||

dadau dānaṃ dvijātibhyō jātakarma vidhāya ca |
gītavāditraghōṣō'bhūttaddvārē maṅgalaṃ bahu || 4.58 ||

bharturagrē'bravidvākyam stanyaṃ nāsti kucē mama |
anyastanyēna nirdugdhā kathaṃ puṣṇāmi bālakaṃ || 4.59 ||

matsvasuśca prasūtāyāḥ mṛtō bālastu vartatē |
tāmākārya gṛhē rakṣa sā tē'rbhaṃ pōṣayiṣyati || 4.60 ||

patinā tatkr̥taṃ sarvaṃ putrarakṣaṇahētavē |
putrasya dhundhukārīti nāma mātrā pratiṣṭhitam || 4.61 ||

trimāsē nirgatē cātha sā dhēnuḥ suṣuvē'rbhakam |
sarvāṅgasundaram divyaṃ nirmalaṃ kanakaprabham || 4.62 ||

dr̥ṣṭvā prasannō viprastu saṃskārān svayamādadhē |
matvā'ścaryam janāḥ sarvē didṛkṣārthaṃ samāgatāḥ || 4.63 ||

bhāgyōdayō'dhunā jāta ātmadēvasya paśyata |
dhēnvā bālaḥ prasūtastu dēvarūpīti kautukam || 4.64 ||

na jñātaṃ tadrāhyaṃ tu kēnāpi vidhiyōgataḥ |
gōkarṇaṃ taṃ sutaṃ dṛṣṭvā gōkarṇaṃ nāma cākarōt || 4.65 ||

kiyatkalēna tau jātau taruṇau tanayāvubhau |
gōkarṇaḥ paṇḍitō jñānī dhundhukārī mahākhalah || 4.66 ||

snānaśaucakriyāhīnō durbhakṣī krōdhavardhitaḥ |
duṣparigrahakartā ca śavahastēna bhōjanam || 4.67 ||

cauraḥ sarvajanadvēṣī paravēśmapradīpakaḥ |
lālanāyārbhakāndhṛtvā sadyaḥ kūpē nyapātayat || 4.68 ||

hiṃsakaḥ śastradhārī ca dīnāndhānāṃ prapīḍakaḥ |
cāṇḍālābhiratō nityaṃ pāśahastaḥ śvasaṅgataḥ || 4.69 ||

tēna vēśyākusaṅgēna pitryaṃ vittaṃ tu nāśitam |
ēkadā pitarau tāḍya pātrāṇi svayamāharat || 4.70 ||

tatpitā kṛpaṇaḥ prōccairdhanahīnō rurōda ha |
vandhyatvaṃ tu samīcīnaṃ kuputrō duḥkhadāyakaḥ || 4.71 ||

kva tiṣṭhāmi kva gacchāmi kō mē duḥkhaṃ vyapōhayēt |
prāṇāṃstyajāmi duḥkhēna hā kaṣṭaṃ mama saṃsthitam || 4.72 ||

tadānīṃ tu samāgatya gōkarṇō jñānasamyutaḥ |
bōdhayāmāsa janakaṃ vairāgyaṃ paridarśayan || 4.73 ||

asāraḥ khalu saṃsārō duḥkharūpī vimōhakaḥ |
sutaḥ kasya dhanam kasya snēhavāñjvalatē'nisam || 4.74 ||

na cēndrasya sukhaṃ kiñcinna sukhaṃ cakravartinaḥ |
sukhamasti viraktasya munērēkāntajīvinaḥ || 4.75 ||

muñcājñānaṃ prajārūpaṃ mōhatō narakē gatiḥ |
nipatiṣyati dēhō'yaṃ sarvaṃ tyaktvā vanaṃ vraja || 4.76 ||

tadvākyam tu samākarṇya gantukāmaḥ pitābravīt |
kiṃ kartavyaṃ vanē tāta tattvaṃ vada savistaram || 4.77 ||

andhakūpē snēhapāsē baddhaḥ paṅguraḥ saṭhaḥ |
karmaṇā patitō nūnaṃ māmuddhara dayānidhē || 4.78 ||

gōkarṇa uvāca
dēhē'sthimāṃsarudhirē'bhimatiṃ tyaja tvam
jāyāsutādiṣu sadā mamatāṃ vimuñca |
paśyāniśaṃ jagadidaṃ kṣaṇabhaṅganiṣṭhaṃ
vairāgyarāgarasikō bhava bhaktiniṣṭhaḥ || 4.79 ||

dharmaṃ bhajasva satataṃ tyaja lōkadharmān
sēvasva sādhpuruṣāñjahi kāmātrṣṇām |
anyasya dōṣaguṇacintanamāśu muktvā
sēvākathārasamahō nitarāṃ piba tvam || 4.80 ||

ēvaṃ sutōktivaśatō'pi gṛhaṃ vihāya
yātō vanaṃ sthiramatirgataṣaṣṭivarṣaḥ |
yuktō harēranudinaṃ paricaryayāsau
śrīkrṣṇamāpa niyataṃ daśamasya pāṭhāt || 4.81 ||

|| iti śrīpadmapurāṇē uttarakhaṇḍē śrīmadbhāgavatamāhātmyē
vipramōkṣō nāma caturthō'dhyāyaḥ ||

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēsikāya namaḥ
ōṃ namō bhagavatē vāsudēvāya
śrīmadbhāgavatamāhātmyam
॥ pañcamō'dhyāyaḥ ॥

sūta uvāca

pitaryuparatē tēna jananī tāḍitā bhṛśam |
kva vittaṃ tiṣṭhati brūhi haniṣyē lattayā na cēt || 5.1 ||

iti tadvākyasantrāsājjananyā putraduḥkhataḥ |
kūpē pātaḥ kṛtō rātrau tēna sā nidhanaṃ gatā || 5.2 ||

gōkarṇastīrthayātrārthaṃ nirgatō yōgasamsthitaḥ |
na duḥkhaṃ na sukhaṃ tasya na vairī nāpi bāndhavaḥ || 5.3 ||

dhundhukārī grhē'tiṣṭhatpañcapanyavadhūvṛtaḥ |
atyugrakarmakartā ca tatpōṣaṇavimūḍhadhīḥ || 5.4 ||

ēkadā kulaṭāstāstu bhūṣaṇānyabhilipsavaḥ |
tadarthaṃ nirgatō gēhātkāmāndhō mṛtyumasmaran || 5.5 ||

yatastataśca samhṛtya vittaṃ vēśma punargataḥ |
tābhyō'yacchatsuvastrāṇi bhūṣaṇāni kiyanti ca || 5.6 ||

bahuvittacayaṃ dṛṣṭvā rātrau nāryō vyacārayan |
cauryaṃ karōtyasau nityamatō rājā grahīṣyati || 5.7 ||

vittaṃ hṛtvā punaścainaṃ mārayiṣyati niścitam |
atō'rthaguptayē gūḍhamasmābhiḥ kiṃ na hanyatē || 5.8 ||

nihatyainaṃ gṛhītvārthaṃ yāsyāmō yatra kutracit |
iti tā niścayaṃ kṛtvā suptaṃ sambaddhya raśmibhiḥ || 5.9 ||

pāśaṃ kaṅṭhē nidhāyāsyā tanmr̥tyumupacakramuḥ |
tvaritaṃ na mamārāsau cintāyuktāstadābhavan || 5.10 ||

taptāṅgārasamūhāṃśca tanmukhē hi vicikṣipuḥ |
agnijvālātiduḥkhēna vyākulō nidhanaṃ gataḥ || 5.11 ||

taṃ dēhaṃ mumucurgartē prāyaḥ sāhasikāḥ striyaḥ |
na jñātaṃ tadrāhasyaṃ tu kēnāpīdaṃ tathaiva ca || 5.12 ||

lōkaiḥ pṛṣṭā vadanti sma dūraṃ yātaḥ priyō hi naḥ |
āgamiṣyati varṣē'smin vittalōbhavikarṣitaḥ || 5.13 ||

strīṅāṃ naiva tu viśvāsaṃ duṣṭānāṃ kārayēdbudhaḥ |
viśvāsē yaḥ sthitō mūḍhaḥ sa duḥkhaiḥ paribhūyatē || 5.14 ||

sudhāmayāṃ vacō yāsāṃ kāmināṃ rasavardhanam |
hṛdayaṃ kṣuradhārābhaṃ priyaḥ kō nāma yōṣitām || 5.15 ||

saṃhṛtya vittaṃ tā yātāḥ kulaṭā bahubhartṛkāḥ |
dhundhukārī babhūvātha mahān prētaḥ kukarmataḥ || 5.16 ||

vātyārūpadharō nityaṃ dhāvandaśadisō'ntaram |
śītātapaparikliṣṭō nirāhāraḥ pipāsitaḥ || 5.17 ||

na lēbhē śaraṇaṃ kvāpi hā daivēti muhurvadan |
kiyatkalēna gōkarṇō mṛtaṃ lōkādabudhyata || 5.18 ||

anātham taṃ viditvaiva gayāśrāddhamacīkarat |
yasmimstīrthē tu saṃyāti tatra śrāddhamavartayat || 5.19 ||

ēvaṃ bhraṃan sa gōkarṇaḥ svapuraṃ samupēyivān |
rātrau gṛhāṅgaṇē svaptumāgatō'lakṣitaḥ paraiḥ || 5.20 ||

tatra suptaṃ sa vijñāya dhundhukārī svabāndhavam |
niśīthē darśayāmāsa mahāraudrataraṃ vapuḥ || 5.21 ||

sakṛnmēṣaḥ sakṛddhastī sakṛcca mahiṣō'bhavat |
sakṛdindraḥ sakṛccāgniḥ punaśca puruṣō'bhavat || 5.22 ||

vaiparītyamidaṃ drṣṭvā gōkarṇō dhairyasamṃyutaḥ |
ayaṃ durgatikaḥ kō'pi niścītyātha tamabravīt || 5.23 ||

gōkarṇa uvāca

kastvamugratarō rātrau kutō yātō daśāmimām |
kiṃ vā prētaḥ piśācō vā rākṣasō'sīti śaṃsa naḥ || 5.24 ||

sūta uvāca

ēvaṃ pṛṣṭastadā tēna rurōdōccaiḥ punaḥ punaḥ |
aśaktō vacanōccārē saṃjñāmātraṃ cakāra ha || 5.25 ||

tatō'ñjalau jalaṃ kṛtvā gōkarṇastamudairayat |
tatsēkahatapāpō'sau pravaktumupacakramē || 5.26 ||

prēta uvāca

ahaṃ bhrātā tvadīyō'smi dhundhukārīti nāmataḥ |
svakīyēnaiva dōṣēṇa brahmatvaṃ nāśitaṃ mayā || 5.27 ||

karmaṇō nāsti saṅkhyā mē mahājñānē vivartinaḥ |
lōkānāṃ hiṃsakaḥ sō'haṃ strībhirduḥkhēna māritaḥ || 5.28 ||

ataḥ prētattvamāpannō durdaśāṃ ca vahāmyaham |
vātāhārēṇa jīvāmi daivādhīnaphalōdayāt || 5.29 ||

ahō bandhō kṛpāsindhō bhrātarmāmāśu mōcaya |
gōkarṇō vacanaṃ śrutvā tasmai vākyamathābravīt || 5.30 ||

gōkarṇa uvāca
tvadārthaṃ tu gayāpiṇḍō mayā dattō vidhānataḥ |
tatkathaṃ naiva muktō'si mamāścaryamidaṃ mahat || 5.31 ||

gayāśrāddhāna muktiścēdupāyō nāparastviha |
kiṃ vidhēyaṃ mayā prēta tattvaṃ vada savistaram || 5.32 ||

prēta uvāca
gayāśrāddhaśatēnāpi muktirmē na bhaviṣyati |
upāyamaparaṃ kañcittvaṃ vicāraya sāmpratam || 5.33 ||

iti tadvākyamākarṇya gōkarṇō vismayaṃ gataḥ |
śataśrāddhairna muktiścēdasādhyāṃ mōcanaṃ tava || 5.34 ||

idānīm tu nijam sthānamātiṣṭha prēta nirbhayaḥ |
tvanmuktisādhakaṃ kiñcidācarīṣyē vicārya ca || 5.35 ||

dhundhukārī nijasthānaṃ tēnādiṣṭastatō gataḥ |
gōkarṇaścintayāmāsa tāṃ rātriṃ na tadadhyagāt || 5.36 ||

prātastamāgataṃ drṣṭvā lōkāḥ prītyā samāgatāḥ |
tatsarvaṃ kathitaṃ tēna yajjātaṃ ca yathā niśi || 5.37 ||

vidvāṃsō yōganiṣṭhāśca jñāninō brahmavādinah |
tanmuktiṃ naiva tē'paśyan paśyantaḥ śāstrasañcayān || 5.38 ||

tataḥ sarvaiḥ sūryavākyam tanmuktau sthāpitaṃ param |
gōkarṇaḥ stambhanaṃ cakrē sūryavēgasya vai tadā || 5.39 ||

tubhyaṃ namō jagatsākṣin brūhi mē muktihētukam |
tacchrutvā dūrataḥ sūryaḥ sphuṭamityabhyabhāṣata || 5.40 ||

śrīmadbhāgavatānmuktiḥ saptāham vācanaṃ kuru |
iti sūryavacaḥ sarvairdharmaṃ tu viśrutam || 5.41 ||

sarvē'bruvan prayatnēna kartavyam sukaram tvidam |
gōkarṇō niścayaṃ kṛtvā vācanārtham pravartitaḥ || 5.42 ||

tatra saṃśravaṇārthāya dēsagrāmājjanā yayuḥ |
paṅgvandhavṛddhamandāśca tē'pi pāpakṣayāya vai || 5.43 ||

samājastu mahāñjātō dēvavismayakāraḥ |
yadaivāsanamāsthāya gōkarṇō'kathayatkathām || 5.44 ||

sa prētō'pi tadā'yātaḥ sthānam paśyannitastataḥ |
saptagranthiyutaṃ tatrāpaśyatkcakamucchritam || 5.45 ||

tanmūlacchidramāviśya śravaṇārtham sthitō hyasau |
vātarūpī sthitiṃ kartumaśaktō vaṃsamāviśat || 5.46 ||

vaiṣṇavam brāhmaṇam mukhyam śrōtāram parikalpya saḥ |
prathamaskandhataḥ spaṣṭamākhyānam dhēnujō'karōt || 5.47 ||

dināntē rakṣitā gāthā tadā citraṃ babhūva ha |
vaṃsaikagranthibhēdō'bhūtsaśabdaṃ paśyatām satām || 5.48 ||

*dvitīyē'hni tathā sāyaṃ dvitīyagrānthibhēdanam |
tṛtīyē'hni tathā sāyaṃ tṛtīyagrānthibhēdanam || 5.49 ||*

*ēvaṃ saptadinaiścaiva saptagrānthivibhēdanam |
kṛtvā sa dvādaśaskandhaśravaṇātprētātāṃ jahau || 5.50 ||*

*divyarūpadharō jātastulasīdāmamaṇḍitaḥ |
pītavāsā ghaṇṣyāmō mukuṭī kuṇḍalānvitaḥ || 5.51 ||*

*nanāma bhrātaraṃ sadyō gōkarṇamiti cābravīt |
tvayāhaṃ mōcitō bandhō kṛpayā prētakaśmalāt || 5.52 ||*

*dhanyā bhāgavatī vārtā prētapīḍāvināsinī |
saptāhō'pi tathā dhanyaḥ kṛṣṇalōkaphalapradaḥ || 5.53 ||*

*kampantē sarvapāpāni saptāhaśravaṇē sthitē |
asmākaṃ pralayaṃ sadyaḥ kathā cēyaṃ kariṣyati || 5.54 ||*

*ārdraṃ śuṣkaṃ laghu sthūlaṃ vānmanaḥkarmabhiḥ kṛtam |
śravaṇaṃ vidahētpāpaṃ pāvakaḥ samidhō yathā || 5.55 ||*

*asmin vai bhāratē varṣē sūribhirdēvasaṃsadi |
akathāśrāviṇāṃ puṃsāṃ niṣphalaṃ janma kīrtitam || 5.56 ||*

*kiṃ mōhatō rakṣitēna supuṣṭēna balīyasā |
adhruvēṇa śarīrēṇa śukaśāstrakathāṃ vinā || 5.57 ||*

*asthistambhaṃ snāyubaddhaṃ māṃsaśōṇitalēpitam |
carmāvanaddhaṃ durgandhaṃ pātraṃ mūtrapurīṣayōḥ || 5.58 ||*

*jarāśōkavipākārtam rōgamandiramāturaṃ |
duṣpūraṃ durdharaṃ duṣṭam sadōṣam kṣaṇabhaṅguraṃ || 5.59 ||*

kṛmiviḍbhasmasaṃjñāntaṃ śarīramiti varṇitam |
asthirēṇa sthiraṃ karma kutō'yaṃ sādhayēna hi || 5.60 ||

yatprātaḥ saṃskṛtaṃ cānnaṃ sāyaṃ tacca vinaśyati |
tadīyarasasampuṣṭe kāyē kā nāma nityatā || 5.61 ||

saptāhaśravaṇāllōkē prāpyatē nikaṭē hariḥ |
atō dōṣanivṛttyarthamētadēva hi sādhanam || 5.62 ||

budbudā iva tōyēṣu maśakā iva jantuṣu |
jāyantē maraṇāyaiva kathāśravaṇavarjitāḥ || 5.63 ||

jaḍasya śuṣkavaṃśasya yatra granthivibhēdanam |
citram kimu tadā citta-granthibhēdaḥ kathāśravāt || 5.64 ||

bhidyatē hṛdaya-granthiśchidyantē sarvasaṃśayāḥ |
kṣīyantē cāsya karmāṇi saptāhaśravaṇē kṛtē || 5.65 ||

saṃsāra-kardamālē-papra-kṣālanapaṭīyasi |
kathātīrthē sthitē cittē muktirēva budhaiḥ smṛtā || 5.66 ||

ēvaṃ bruvati vai tasmin vimānamāgamattadā |
vaikuṅṭhāvāsibhiryuktaṃ prasphuraddīptimaṇḍalam || 5.67 ||

sarvēśaṃ paśyatāṃ bhējē vimānaṃ dhundhulīsutaḥ |
vimānē vaiṣṇavān vīkṣya gōkarṇō vākyamabravīt || 5.68 ||

gōkarṇa uvāca
atraiva bahavaḥ santi śrōtārō mama nirmalāḥ |
ānītāni vimānāni na tēṣāṃ yugapatkutaḥ || 5.69 ||

śravaṇaṃ samabhāgēna sarvēṣāmiha dṛśyatē |
phalabhēdaḥ kutō jātaḥ prabruvantu haripriyāḥ || 5.70 ||

haridāsā ūcuḥ

śravaṇasya vibhēdēna phalabhēdō'tra saṃsthitāḥ |
śravaṇaṃ tu kṛtaṃ sarvairna tathā mananaṃ kṛtam |
phalabhēdastatō jātō bhajanādapi mānada || 5.71 ||

saptarātramupōṣyaiva prētēna śravaṇaṃ kṛtam |
mananādi tathā tēna sthiracittē kṛtaṃ bhṛśam || 5.72 ||

adr̥dham ca hataṃ jñānaṃ pramādēna hataṃ śrutam |
sandigdho hi hatō mantrō vyagracittō hatō japaḥ || 5.73 ||

avaiṣṇavō hatō dēsō hataṃ śrāddhamapātrakam |
hatamaśrōtriyē dānamanācāraṃ hataṃ kulam || 5.74 ||

viśvāsō guruvākyēṣu svasmin dīnatvabhāvanā |
manōdōṣajayaścaiva kathāyāṃ niścalā matiḥ || 5.75 ||

ēvamādi kṛtaṃ cētsyāttadā vai śravaṇē phalam |
punaḥ śravāntē sarvēṣāṃ vaikuṅṭhē vasatirdhruvam || 5.76 ||

gōkarṇa tava gōvindō gōlōkaṃ dāsyati svayam |
ēvamuktvā yayuḥ sarvē vaikuṅṭhaṃ harikīrtanāḥ || 5.77 ||

śrāvaṇē māsi gōkarṇaḥ kathāmūcē tathā punaḥ |
saptarātravatīṃ bhūyaḥ śravaṇaṃ taiḥ kṛtaṃ punaḥ || 5.78 ||

kathāsamāptau yajjātaṃ śrūyatām tacca nārada || 5.79 ||

vimānaiḥ saha bhaktaiśca harirāvīrbabhūva ha |
jayaśabdā namaḥśabdāstatrāsan bahavastadā || 5.80 ||

pāñcajanyaadhvaniṃ cakrē harṣāttatra svayaṃ hariḥ |
gōkarṇaṃ tu samāliṅgyākarōtsvasadrśaṃ hariḥ || 5.81 ||

śrōtṛnanyān ghanaśyāmān pītakauśēyavāsasaḥ |
kirīṭinaḥ kuṇḍalinastathā cakrē hariḥ kṣaṇāt || 5.82 ||

tadgrāmē yē sthitā jīvā āśvacāṇḍārajātayaḥ |
vimānē sthāpitāstē'pi gōkarṇakṛpayā tadā || 5.83 ||

prēṣitā harilōkē tē yatra gacchanti yōginaḥ |
gōkarṇēna sa gōpālō gōlōkaṃ gōpavallabham |
kathāśravaṇataḥ prītō niryayau bhaktavatsalaḥ || 5.84 ||

ayōdhyāvāsinaḥ pūrvaṃ yathā rāmēṇa saṅgatāḥ |
tathā kṛṣṇēna tē nītā gōlōkaṃ yōgidurlabham || 5.85 ||

yatra sūryasya sōmasya siddhānāṃ na gatiḥ kadā |
taṃ lōkaṃ hi gatāstē tu śrīmadbhāgavataśravāt || 5.86 ||

brūmō'tra tē kiṃ phalavṛndamujjvalaṃ
saptāhayajñēna kathāsu sañcitam |
karṇēna gōkarṇakathākṣarō yaiḥ
pītaśca tē garbhagatā na bhūyaḥ || 5.87 ||

vātāmbuparṇāśanadēhaśōṣaṇai -
stapōbhirugraiścirakālasañcitaiḥ |
yōgaiśca saṃyānti na tāṃ gatiṃ vai
saptāhagāthāśravaṇēna yānti yām || 5.88 ||

itihāsamimaṃ puṇyaṃ śāṅḍilyō'pi munīśvaraḥ |
paṭhatē citrakūṭasthō brahmānandapariplutaḥ || 5.89 ||

ākhyānamētatparamaṃ pavitraṃ
śrutaṃ sakṛdvai vidahēdaghaugham |
śrāddhē prayuktaṃ pitṛtṛptimāvahē -
nnityaṃ supāṭhādapunarbhavaṃ ca || 5.90 ||

|| iti śrīpadmapurāṇē uttarakhaṇḍē śrīmadbhāgavatamāhātmyē
gōkarṇamōkṣavarṇanaṃ nāma pañcamō'dhyāyaḥ ||

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
ōṃ namō bhagavatē vāsudēvāya
śrīmadbhāgavatamāhātmyam
॥ ṣaṣṭhō'dhyāyaḥ ॥

kumārā ūcuḥ

atha tē sampravakṣyāmaḥ saptāhaśravaṇē vidhim |
sahāyairvasubhiścaiva prāyaḥ sādhyō vidhiḥ smṛtaḥ || 6.1 ||

daivajñam tu samāhūya muhūrtaṃ pṛcchya yatnataḥ |
vivāhē yādṛśam vittam tādṛśam parikalpayēt || 6.2 ||

nabhasya āśvinōrjau ca mārgaśīrṣaḥ śucirnabhāḥ |
ētē māsāḥ kathārambhē śrōtṛṇām mōkṣasūcakāḥ || 6.3 ||

māsānām vipra hēyāni tāni tyājyāni sarvathā |
sahāyāścētarē tatra kartavyāḥ sōdyamāśca yē || 6.4 ||

dēśē dēśē tathā sēyam vārtā prēśyā prayatnataḥ |
bhaviṣyati kathā cātra āgantavyam kuṭumbibhiḥ || 6.5 ||

dūrē harikathāḥ kēcid dūrē cācyutakīrtanāḥ |
striyaḥ sūdrādayō yē ca tēṣām bōdhō yatō bhavēt || 6.6 ||

dēśē dēśē viraktā yē vaiṣṇavāḥ kīrtanōtsukāḥ |
tēṣvēva patraṃ prēśyam ca tallēkhanamitīritam || 6.7 ||

satām samājō bhavitā saptarātraṃ sudurlabhaḥ |
apūrvarasarūpaiva kathā cātra bhaviṣyati || 6.8 ||

śrībhāgavatapīyūṣapānāya rasalampaṭāḥ |
bhavantaśca tathā śīghramāyāta prēmatatparāḥ || 6.9 ||

nāvakāśaḥ kadāciccēddinamātraṃ tathāpi tu |
sarvathā'gamaṇaṃ kāryaṃ kṣaṇō'traiva sudurlabhaḥ || 6.10 ||

ēvamākāraṇaṃ tēṣāṃ kartavyaṃ vinayēna ca |
āgantukānāṃ sarvēṣāṃ vāsasthānāni kalpayēt || 6.11 ||

tīrthē vāpi vanē vāpi gṛhē vā śravaṇaṃ matam |
viśālā vasudhā yatra kartavyaṃ tatkathāsthalam || 6.12 ||

śōdhanaṃ mārjanaṃ bhūmerlēpanaṃ dhātumaṇḍanam |
gṛhōpaskaramuddhṛtya gṛhakōṇē nivēśayēt || 6.13 ||

arvākpañcāhatō yatnādāstīrṇāni pramēlayēt |
kartavyō maṇḍapaḥ prōccaiḥ kadalīkhaṇḍamaṇḍitaḥ || 6.14 ||

phalapuṣpadalairviṣvagitānēna virājitaḥ |
caturdikṣu dhvajārōpō bahusampadvirājitaḥ || 6.15 ||

ūrdhvaṃ saptaiva lōkāśca kalpanīyāḥ savistaram |
tēṣu viprā viraktāśca sthāpanīyāḥ prabōdhya ca || 6.16 ||

pūrvaṃ tēṣāmāsanāni kartavyāni yathōttaram |
vaktuścāpi tadā divyamāsanam parikalpayēt || 6.17 ||

udaṇmukhō bhavēdvaktā śrōtā vai prāṇmukhastadā |
prāṇmukhaścēdbhavēdvaktā śrōtā cōdaṇmukhastadā || 6.18 ||

athavā pūrvadigjñēyā pūjyapūjakamadhyataḥ |
śrōtṛṇāmāgamē prōktā dēśakālādikōvidaiḥ || 6.19 ||

viraktō vaiṣṇavō viprō vēdaśāstraviśuddhikṛt |
dṛṣṭāntakuśalō dhīrō vaktā kāryō'tiniḥspṛhaḥ || 6.20 ||

anēkadharmavibhrāntāḥ straiṇāḥ pākhaṇḍavādinaḥ |
śukaśāstrakathōccārē tyājyāstē yadi paṇḍitāḥ || 6.21 ||

vaktuḥ pārsvē sahāyārthamanyāḥ sthāpyastathāvidhaḥ |
paṇḍitāḥ saṁśayacchēttā lōkabōdhanatatparaḥ || 6.22 ||

vaktrā kṣauramḥ prakartavyamḥ dinādarvāgvratāptayē |
aruṇōdayē'sau nirvartya śaucamḥ snānamḥ samācarēt || 6.23 ||

nityamḥ saṅkṣēpataḥ kṛtvā sandhyādyaḥ svaḥ prayatnataḥ |
kathāviḡnaviḡhātāya gaṇanāthamḥ prapūjayēt || 6.24 ||

pitṛn santarpya śuddhyarthamḥ prāyaścittamḥ samācarēt |
maṇḍalamḥ ca prakartavyamḥ tatra sthāpyō haristathā || 6.25 ||

kṛṣṇamuddiśya mantrēṇa carētpūjāvidhiḥ kramāt |
pradakṣiṇanamaskārān pūjāntē stutimācarēt || 6.26 ||

saṁsārasāgarē magnaḥ dīnamḥ māḥ karuṇānidhē |
karmamōhagrhitāṅgamḥ māmuddhara bhavārṇavāt || 6.27 ||

śrīmadbhāgavatasyāpi tataḥ pūjā prayatnataḥ |
kartavyā vidhinā prītyā dhūpadīpasamanvitā || 6.28 ||

tatastu śrīphalamḥ dhṛtvā namaskāramḥ samācarēt |
stutiḥ prasannacittēna kartavyā kēvalamḥ tadā || 6.29 ||

śrīmadbhāgavatākhyō'yaṃ pratyakṣaḥ kṛṣṇa ēva hi |
svīkṛtō'si mayā nātha muktyarthaṃ bhavasāgarē || 6.30 ||

manōrathō madīyō'yaṃ saphalaḥ sarvathā tvayā |
nirvighnēnaiva kartavyō dāsō'haṃ tava kēśava || 6.31 ||

ēvaṃ dīnavacaḥ prōcya vaktāraṃ cātha pūjayēt |
sambhūṣya vastrabhūṣābhiḥ pūjāntē taṃ ca saṃstavēt || 6.32 ||

śukarūpa prabōdhajña sarvaśāstraviśārada |
ētat kathāprakāśēna madajñānaṃ vināśaya || 6.33 ||

tadagrē niyamaḥ paścātkartavyaḥ śrēyasē mudā |
saptarātraṃ yathāśaktyā dhāraṇīyaḥ sa ēva hi || 6.34 ||

varaṇaṃ pañcaviprāṇāṃ kathābhaṅganivṛttayē |
kartavyaṃ tairharērjāpyaṃ dvādaśākṣaravidyayā || 6.35 ||

brāhmaṇān vaiṣṇavāṃścānyāṃstathā kīrtanakāriṇaḥ |
natvā sampūjya dattājñaḥ svayamāsanamāviśēt || 6.36 ||

lōkavittadhanāgāraputrācintāṃ vyudasya ca |
kathācittaḥ śuddhamatiḥ sa labhēt phalamuttamam || 6.37 ||

āsūryōdayamārabhya sārdhatripraharāntakam |
vācanīyā kathā samyagdhīrakaṇṭhaṃ sudhīmatā || 6.38 ||

kathāvirāmaḥ kartavyō madhyāhnē ghaṭikādvayam |
tatkathāmanu kāryaṃ vai kīrtanaṃ vaiṣṇavaistadā || 6.39 ||

malamūtrajayārthaṃ hi laghvāhāraḥ sukhāvahaḥ |
haviṣyānnēna kartavyō hyēkavāraṃ kathārthinā || 6.40 ||

upōṣya saptarātraṃ vai śaktiścēcchṛṇuyāt tadā |
ghṛtapānaṃ payaḥpānaṃ kṛtvā vai śṛṇuyāt sukham || 6.41 ||

phalāhārēṇa vā bhāvyamēkabhuktēna vā punaḥ |
sukhasādhyam bhavēdyattu kartavyam śravaṇāya tat || 6.42 ||

bhōjanam tu varam manyē kathāśravaṇakāarakam |
nōpavāsō varaḥ prōktaḥ kathāvighnakarō yadi || 6.43 ||

saptāhavratinām puṃsām niyamāñchrṇu nārada |
viṣṇudīkṣāvihīnānām nādhikāraḥ kathāśravē || 6.44 ||

brahmacaryamadhaḥsuptiḥ patrāvallyām ca bhōjanam |
kathāsamāptau bhuktiṃ ca kuryānnityam kathāvratī || 6.45 ||

dvidalam madhu tailam ca gariṣṭhānnaṃ tathaiva ca |
bhāvaduṣṭam paryuṣitam jahyānnityam kathāvratī || 6.46 ||

kāmaṃ krōdham madaṃ mānaṃ matsaram lōbhamēva ca |
dambham mōham tathā dvēṣam dūrayēcca kathāvratī || 6.47 ||

vēdavaiṣṇavaviprāṇām gurugōvratinām tathā |
strīrājamahatām nindām varjayēdyaḥ kathāvratī || 6.48 ||

rajasvalāntyajamlēcchapatitavrātyakaistathā |
dvijadvidvēdabāhyaīśca na vadēdyaḥ kathāvratī || 6.49 ||

satyam śaucam dayām maunamārjavam vinayam tathā |
udāramānasam tadvadēvam kuryāt kathāvratī || 6.50 ||

daridraśca kṣayī rōgī nirbhāgyaḥ pāpakarmavān |
anapatyō mōkṣakāmaḥ śṛṇuyācca kathāmimām || 6.51 ||

apuṣpā kākavandhyā ca vandhyā yā ca mṛtārbhakā |
sravadgarbhā ca yā nārī tayā śrāvyā prayatnataḥ || 6.52 ||

ētēṣu vidhinā śrāvē tadakṣayataram bhavēt |
atyuttamā kathā divyā kōṭiyajñaphalapradā || 6.53 ||

ēvaṃ kṛtvā vratavidhimudyāpanamathācarēt |
janmāṣṭamīvratamiva kartavyaṃ phalakāṅkṣibhiḥ || 6.54 ||

akiñcanēṣu bhaktēṣu prāyō nōdyāpanāgrahaḥ |
śravaṇēnaiva pūtāstē niṣkāmā vaiṣṇavā yataḥ || 6.55 ||

ēvaṃ nagāhayajñē'smin samāptē śrōṭṛbhistadā |
pustakasya ca vaktuśca pūjā kāryātibhaktitaḥ || 6.56 ||

prasādatulasīmālā śrōṭṛbhyaścātha dīyatām |
mṛdaṅgatālalalitaṃ kartavyaṃ kīrtanaṃ tataḥ || 6.57 ||

jayaśabdaṃ namaḥśabdaṃ śaṅkhaśabdaṃ ca kārayēt |
viprēbhyō yācakēbhyaśca vittamannaṃ ca dīyatām || 6.58 ||

viraktaścēdbhavēcchrōtā gītā vācyā parē'hani |
gr̥hasthaścēttadā hōmaḥ kartavyaḥ karmaśāntayē || 6.59 ||

pratiślōkaṃ tu juhuyādvidhinā daśamasya ca |
pāyasaṃ madhu sarpiśca tilānnādikasam̐yutam || 6.60 ||

athavā havanaṃ kuryādgāyatrīyā susamāhitaḥ |
tanmayatvāt purāṇasya paramasya ca tattvataḥ || 6.61 ||

hōmāśaktau budhō haumyaṃ dadyāttatphalasiddhayē |
nānācchidranirōdhārthaṃ nyūnatādhikatānayoḥ || 6.62 ||

dōṣayōḥ praśamārthaṃ ca paṭhēnnāmasahasrakam |
tēna syātsaphalam sarvaṃ nāstyasmādadhikaṃ yataḥ || 6.63 ||

dvādaśa brāhmaṇān paścādbhōjayēnmadhupāyasaiḥ |
dadyātsuvarṇaṃ dhēnuṃ ca vratapūrṇatvahētavē || 6.64 ||

śaktau palatrayamitaṃ svarṇasiṃhaṃ vidhāya ca |
tatrāsya pustakaṃ sthāpyaṃ likhitaṃ lalitākṣaram || 6.65 ||

sampūjyāvāhanādyaistadupacāraiḥ sadakṣiṇam |
vastrabhūṣaṇagandhādyaiḥ pūjitāya yatātmanē || 6.66 ||

ācāryāya sudhīrdattvā muktaḥ syādbhavabandhanaiḥ |
ēvaṃ kṛtē vidhānē ca sarvapāpanivāraṇē || 6.67 ||

phaladaṃ syātpurāṇaṃ tu śrīmadbhāgavataṃ śubham |
dharmakāmārthamōkṣāṇāṃ sādhanam syānna saṃśayaḥ || 6.68 ||

kumārā ūcuḥ
iti tē kathitaṃ sarvaṃ kiṃ bhūyaḥ śrōtūmicchasi |
śrīmadbhāgavatēnaiva bhuktimuktī karē sthitē || 6.69 ||

sūta uvāca
ityuktvā tē mahātmānaḥ prōcurbhāgavatīm kathām |
sarvapāpaharāṃ puṇyāṃ bhuktimuktiḥpradāyinīm || 6.70 ||

śṛṇvatām sarvabhūtānām saptāhaṃ niyatātmanām |
yathāvidhi tatō dēvaṃ tuṣṭuvuḥ puruṣōttamam || 6.71 ||

tadantē jñānavairāgyabhaktinām puṣṭatā parā |
tāruṇyaṃ paramaṃ cābhūt sarvabhūtamanōharam || 6.72 ||

nāradaśca kṛtārthō'bhūt siddhē svīyē manōrathē |
pulakīkṛtasarvāṅgaḥ paramānandasambhṛtaḥ || 6.73 ||

ēvaṃ kathāṃ samākarṇya nāradō bhagavatpriyaḥ |
prēmagadgadayā vācā tānuvāca kṛtāñjaliḥ || 6.74 ||

nārada uvāca
dhanyō'smyanugṛhītō'smi bhavadbhiḥ karuṇāparaiḥ |
adya mē bhagavān labdhaḥ sarvapāpaharō hariḥ || 6.75 ||

śravaṇaṃ sarvadharmēbhyō varaṃ manyē tapōdhanāḥ |
vaikuṅṭhasthō yataḥ kṛṣṇaḥ śravaṇādyasya labhyatē || 6.76 ||

sūta uvāca
ēvaṃ bruvati vai tatra nāradē vaiṣṇavōttamē |
paribhraman samāyātaḥ śukō yōgēśvarastadā || 6.77 ||

tatrāyayau ṣōḍaśavārṣikastadā
vyāsātmajō jñānamahābdhicandramāḥ |
kathāvasānē nijalābhapūrṇaḥ
prēmṇā paṭhan bhāgavataṃ śanaiḥ śanaiḥ || 6.78 ||

dṛṣṭvā sadasyāḥ paramōrutējasam
sadyaḥ samutthāya dadurmahāsanam |
prītyā surarṣistamapūjayat sukhaṃ
sthitō'vadatsaṃśṛṇutāmalāṃ giram || 6.79 ||

śrīśuka uvāca
nigamakalpatarōrgalitaṃ phalaṃ
śukamukhādāmṛtadravasamṣyutam |

pibata bhāgavataṃ rasamālayaṃ

muhurahō rasikā bhuvi bhāvukāḥ || 6.80 ||

dharmah prōjjhitakaitavō'tra paramō nirmatsarāṇāṃ satāṃ
vēdyāṃ vāstavamatra vastu śivadaṃ tāpatrayōnmūlanam |

śrīmadbhāgavatē mahāmunikṛtē kiṃ vā parairīśvaraḥ

sadyō hṛdyavarudhyatē'tra kṛtibhiḥ śuśrūṣubhistatkṣaṇāt || 6.81 ||

śrīmadbhāgavataṃ purāṇatilakaṃ yadvaiṣṇavānāṃ dhanāṃ

yasmin pāramahaṃsyamēvamamalaṃ jñānaṃ paraṃ gīyatē |
yatra jñānavirāgabhaktisahitaṃ naiṣkarmyamāviṣkṛtaṃ

tacchṛṇvan prapaṭhan vicāraṇaparō bhaktyā vimucyēnnaraḥ || 6.82 ||

svargē satyē ca kailāsē vaikuṅṭhē nāstyayaṃ rasaḥ |

ataḥ pibantu sadbhāgyā mā mā muñcata karhicit || 6.83 ||

sūta uvāca

ēvaṃ bruvāṇē sati bādarāyaṇau

madhyē sabhāyāṃ harirāvirāsīt |

prahlādabalyuddhavaphālgunādibhiḥ

vṛtaḥ surarṣistama pūjayacca tān || 6.84 ||

drṣṭvā prasannaṃ mahadāsanē hariṃ

tē cakrirē kīrtanamagratastadā |

bhavō bhavānyā kamalāsanastu

tatrāgamatkīrtanadarśanāya || 6.85 ||

prahlādastāldhārī taralagatitayā cōddhavaḥ kāṃsyadhārī

vīṇādhārī surarṣiḥ svarakuśalatayā rāgakartārjunō'bhūt |

indrō'vādīnmṛdaṅgaṃ jaya jaya sukarāḥ kīrtanē tē kumārā
yatrāgrē bhāvavaktā sarasaracanayā vyāsaputrō babhūva || 6.86 ||

nanarta madhyē trikamēva tatra
bhaktyādikānāṃ naṭavatsutējasām |
alaukikaṃ kīrtanamētadīkṣya
hariḥ prasannō'pi vacō'bravīttat || 6.87 ||

mattō varamḥ bhāvavṛtādvṛṇudhvaṃ
prītaḥ kathākīrtanatō'smi sāmpratam |
śrutvēti tadvākyamatiprasannāḥ
prēmārdracittā harimūcirē tē || 6.88 ||

nagāhagāthāsu ca sarvabhaktai-
rēbhistvayā bhāvyamiti prayatnāt |
manōrathō'yaṃ paripūraṇīya-
stathēti cōktvāntaradhīyatācyutaḥ || 6.89 ||

tatō'namattaccaraṇēṣu nārada-
stathā śukādīnapi tāpasāṃśca |
atha prahr̥ṣṭāḥ parinaṣṭamōhāḥ
sarvē yayuḥ pītakathāmṛtāstē || 6.90 ||

bhaktiḥ sutābhyāṃ saha rakṣitā sā
śāstrē svakīyē'pi tadā śukēna |
atō harirbhāgavatasya sēvanā-
ccittaṃ samāyāti hi vaiṣṇavānām || 6.91 ||

dāridryaduḥkhajvaradāhitānām
māyāpiśācīparimarditānām |

saṃsārasindhau paripātītānāṃ

kṣēmāya vai bhāgavataṃ pragarjati || 6.92 ||

śaunaka uvāca

śukēnōktaṃ kadā rājñē gōkarṇēna kadā punaḥ |

surarṣayē kadā brāhmaīśchindhi mē saṃśayaṃ tvimam || 6.93 ||

sūta uvāca

ākṣṇanirgamāttrimśadvarṣādhikagatē kalau |

navamītō nabhasyē ca kathārambhaṃ śukō'karōt || 6.94 ||

parīkṣicchravaṇāntē ca kalau varṣasatadvayē |

śuddhē śucau navamyāṃ ca dhēnujō'kathayatkathām || 6.95 ||

tasmādapi kalau prāptē trimśadvarṣagatē sati |

ūcurūrjē sitē pakṣē navamyāṃ brahmaṇaḥ sutāḥ || 6.96 ||

ityētattē samākhyātaṃ yatpṛṣṭō'haṃ tvayānagha |

kalau bhāgavatī vārtā bhavarōgavināsinī || 6.97 ||

kṛṣṇapriyaṃ sakalakalmaṣanāśanaṃ ca

muktyēkahētumiha bhaktivilāsakāri |

santaḥ kathānakamidaṃ pibatādarēṇa

lōkē hi tīrthapariśīlanasēvayā kim || 6.98 ||

svapurūṣamapi vīkṣya pāśahastaṃ

vadati yamaḥ kila tasya karṇamūlē |

parihara bhagavatkathāsu mattān

prabhurahamanyanṛṇāṃ na vaiṣṇavānām || 6.99 ||

asārē saṃsārē viṣayaviṣasaṅgākuladhiyaḥ

kṣaṇārdham kṣēmārtham pibata śukagāthātulasudhām |
kimartham vyartham bhō vrajatha kupathē kutsitakathē
parīkṣitsākṣī yacchravaṇagatamuktyuktikathanē || 6.100 ||

rasapravāhasaṃsthēna śrīśukēnēritā kathā |
kaṇṭhē sambadhyatē yēna sa vaikuṇṭhaprabhurbhavēt || 6.101 ||

iti ca paramaguhyam sarvasiddhāntasiddham
sapadi nigaditam tē sāstrapuñjam vilōkya |
jagati śukakathātō nirmalam nāsti kiñcit
piba parasukhahētōrdvādaśaskandhasāram || 6.102 ||

ētām yō niyatatayā śrñōti bhaktyā
yaścainām kathayati śuddhavaiṣṇavāgrē |
tau samyagvidhikaraṇāt phalam labhētē
yāthārthyāna hi bhuvanē kimapyasādhyam || 6.103 ||

|| iti śrīpadmapurāṇē uttarakhaṇḍē śrīmadbhāgavatamāhātmyē
śravaṇavidhikathanaṃ nāma ṣaṣṭhō'dhyāyaḥ ||